

Na put oko svijeta

Lidija Grobensi, odgajateljica mentorica
Dječji vrtić Malešnica, Zagreb

Za putovanje po svijetu ne trebaju nam bicikli, auti, autobusi, brodovi ili avioni. Na putovanje možemo krenuti na krilima mašte i znatiželje, ponoseni željom i voljom da putujemo, upoznajemo nove ljude, krajeve, države, a da se pritom dobro, baš dobro, zabavljamo. Najbolje u takvim putovanjima jest to što nikada ne znamo kamo će nas ona odvesti. O jednom takvom putovanju piše odgajateljica Lidija Grobensi.

Naša želja da djecu iz skupine Pumpkins (Bundeve) povedemo na jedno ovakvo putovanje potaknula nas je na razmišljanje. Budući da živimo u doba suvremene tehnologije, stalnog napretka i inovacija, odlučile smo obogatiti naša putovanja novim doživljajima i dostignućima, a pritom ne zaboraviti naše korijene, povijest, tradiciju, običaje i kulturu. Nismo zaboravile niti sebe, niti vrijednosti do kojih držimo. Ne zaboravljamo da svi živimo na jednom planetu, i ako ga želimo sačuvati moramo prvo početi poštovati sebe. Poštujući sebe počinjemo poštovati i druge. Naša mašta i znatiželja postale su pokretačka snaga u povezivanju s novim prijateljima, od kojih bismo mogli učiti i s kojima bismo mogli zajedno biti kreativni. Znale smo što želimo, ali nismo znale kako. I upravo taj 'kako' došao nam je u vidu pozivnice za uključivanje u međunarodni projekt 'Say hello to the world / Pozdrav svijetu'.

Say hello to the world

Međunarodni Projekt 'Say hello to the world' pokrenuo je FINI zavod Radeče, delo za mlade, 2011. godine s namje-

Tijekom javljanja djeca se predstavljaju novim prijateljima

rom da se djeca usmjere na put stvaralaštva, sudjelovanja, uključivanja u različite projekte preko aplikacije 'My hello' koja omogućuje ustanovama koje sudjeluju u projektu nesmetano i sigurno međusobno povezivanje. Cilj projekta je da se djeca kroz različite zanimljive aktivnosti motiviraju da budu tolerantnija, bez predrasuda i stereo-

tipa, da uvažavaju i poštuju drukčije od sebe. Svaki vrtić i škola uspješno uključeni u Projekt 'Say hello to the world' na kraju dobivaju častan naziv 'Tolerantan vrtić / Tolerantna škola'.

Ciljevi Projekta:

- Međunarodno sudjelovanje
- Upoznavanjem užega i širega

društvenog, prirodnog i kulturnog okruženja

- Upoznavanjem međukulturalnih i drugih razlika potaknuti djecu da rješavaju probleme netolerantnosti, da prevladavaju stereotipe i predra- sude te jedni druge osvješčuju o važnosti zdravoga okruženja
- Briga o socijalnoj pravednosti
- Upoznavanjem svojeg okruženja, ali i okruženja u drugim dijelovima svijeta, potaknuti kod djece razvoj spoznaje o narodu i državi
- Mogućnost upoznavanja s raznim kulturama i tradicijama
- Razvoj kreativnosti, stvaralaštva
- Povezivanje djece iz različitih država i stvaranje novih prijateljstava
- Učenje stranih riječi i jezika, ali i predstavljanje svoga jezika
- Spoznaja i učenje o sigurnom kori- štenju računala
- Razvijanje svijesti da smo svi različiti i da je potrebno poštivati interese i potrebe drugih
- Razvijanje pozitivne slike djeteta o sebi
- Razvijanje tolerancije među dje- com, odgoj za mir i nenasilno rješa- vanje sukoba
- Promoviranje svoje države, običaja, tradicije i kulture.

Pet prstiju

Projekt u jednoj pedagoškoj godini traje otprilike šest mjeseci. Program 'Pet prstiju' sadrži pet tema kroz koje prolaze djeca pod mentorstvom od- gajatelja. Svakom temom djeca se bave oko mjesec dana, a nakon toga slijedi predstavljanje teme kroz video i javljanje djeci vrtića s kojima sudjeluju u Projektu. Teme su:

1. Prvo javljanje:
To sam ja (mali prst)
2. Drugo javljanje:
Ja i moja obitelj (prstenjak)
3. Treće javljanje:
Ja i moj vrtić (srednji prst)
4. Četvrto javljanje:
Ja i moje mjesto (kažiprst)
5. Peto javljanje:
Ja i moja država (palac)
6. Šesto javljanje:
Zaključak (dlan)

Prvi međunarodni susret u Dječjem vrtiću Malešnica, 7. svibnja 2015.

Provedba projekta

Dječji vrtić Malešnica uključio se po prvi put u Projekt 'Say hello to the world' tijekom pedagoške godine 2013./2014. Projekt se odvijao u objek- tu Dolovska 27, u skupini Pumpkins (dobno mješovita skupina od 3 do 7 godina s integriranim programom za rano učenje engleskog jezika) pod mentorstvom odgajateljica Mersije Plančić Dlačić i Lidije Grobrenski. Djeca su zajedno sa svojim odgajateljicama mentoricama prolazila kroz pet zada- nih tema. Naglasak je bio na nastoja- nju da budu što kreativnija i aktivnija tijekom samog projekta. Poticalo ih se da sami predlažu i dogovaraju koje će aktivnosti provoditi, a na kraju i pred- staviti djeci i stručnjacima partner- skog vrtića. Vrtić-partner u pedagoš- koj godini 2013./2014. bio je iz Litve, a skupina s kojom smo surađivali i pro- vodili video javljanja bila je skupina 'Boružēlēs' (Bubamare).

Prvi prst – To sam ja

I prije uključivanja u Projekt 'Say hello to the world' u skupini su se kontinu- irano provodile aktivnosti vezane uz djetetov osobni identitet, tako da smo samo nastavili i obogaćivali posto- jeće aktivnosti. Djecu se poticalo da razmišljaju o sebi, o svojim osobnim i tjelesnim karakteristikama, željama,

posebnostima, interesima, očekivanji- ma te da ih izraze na različite načine. Na taj način djeca su, osim što su spo- znavala sebe, imala priliku predstaviti se drugima, ali i upoznati druge, uo- čavati sličnosti i razlike, što je na kra- ju rezultiralo i boljim prihvaćanjem, uvažavanjem i poštivanjem drugih i drukčijih. Djecu smo poticali da, osim o sebi, iznose svoja znanja i mišljenja o tome gdje je Litva, kakva su djeca u Litvi, ali i kakva su djeca u drugim dijelovima svijeta. Da bismo došli do informacija, koristili smo se različitim sredstvima i materijalima – od enci- klopedija, atlasa, didaktičkih igara, do- kumentarnih filmova, 'pitat ću mamu i tatu' strategijom pa do korištenja računala. Računalo smo koristili sva- kodnevno te su djeca postajala sve sa- mostalnija u pronalaženju informacija putem računala. Uloga odgajateljica nije bila samo da im pomogne u sna- laženju na računalu nego su iskoristile priliku da djeci ukažu na sigurno kori- štenje računala. Djeca su međusobno počela razgovarati o tome kako će upoznati nove prijatelje u Litvi. Dok su neki mislili da će stvarno putovati autobusom, autom ili avionom, drugi su načuli da ćemo komunicirati i po- vezivati se preko računala. Baš zbog te različitosti u razmišljanju djece, u skupini je zavladao jedna posebna

Centar aktivnosti u skupini posvećen projektu

atmosfera, uzbuđenost i iščekivanje kad će se stvarno upoznati s novim prijateljima. Djeca su se fotografirala te smo njihove fotografije s imenima stavili u 'My hello' aplikaciju. To su bili prvi koraci u međusobnom upoznavanju. Nakon toga djeca su predlagala i iznosila različite ideje kako bismo se mogli predstaviti novim prijateljima u Litvi. Bilo je različitih prijedloga – od toga da se nacrtaju i kažu svoje ime, koliko imaju godina, pa do toga da im nešto otpjevaju ili otplešu. Uglavnom su svoje prijedloge povezivali s onime u čemu su najbolji i što najviše vole raditi te su i tu uočavali sličnosti i razlike među sobom, ali i načine prihvaćanja i uvažavanja različitih ideja. Prije samog javljanja postavljali su pitanja o tome hoće li nas i kako razumjeti, hoće li morati pričati na engleskom i kojim jezikom druga djeca govore. Djeci se nisu davala gotova rješenja, nego ih se poticalo da sami dolaze do odgovora. Došao je i dan prvog javljanja. Na platnu su se pojavili novi prijatelji, a veselju i uzbuđenju nije bilo kraja. Svako dijete predstavilo se imenom, koliko ima godina, omiljenom bojom i omiljenom hranom. A onda su djeci iz Litve odigrali i tradicionalnu igru s pjevanjem 'Čvorak'. S kolegicom iz Litve smo dogovorili da ćemo u našem jav-

ljanju otpjevati pjesmu 'Kad si sretan' na hrvatskom, a oni na litvanskom. Na kraju smo im mahnuli i pozdravili ih na hrvatskom i engleskom. Sljedeći dan smo čekali da se naši novi prijatelji predstave nama. Kad su nas djeca i odgajateljice iz Litve pozdravili s 'labas', mi smo mahali i pozdravljali s 'bok' i 'dobar dan'. Nakon video javljanja djeca su iznosila svoja zapažanja. Povelili smo i razgovor o tome jesu li se njihove predodžbe o tome kako će izgledati novi prijatelji iz Litve ostvarile ili su drukčije. Jedna djevojčica je primijetila da su vrlo slično odjeveni kao i mi, da čak i slično izgledaju. Neki su nacrtali svoje nove prijatelje u svoje dnevnik putovanja i zapisali prvu novu riječ na litvanskom (ime novog prijatelja/prijateljice, pozdrav 'labas'). Iza javljanja u 'My hello' aplikaciju napisali smo i svoju prvu evaluaciju, a u rječnik novih riječi upisali prve naučene riječi, stavili tekstove i upute za pjesmu 'Kad si sretan' i igru s pjevanjem 'Čvorak' kako bi i djeca u Litvi mogla učiti naš jezik i možda naučiti odigrati našu tradicionalnu igru s pjevanjem. Djeca su došla na ideju da obojaju imena djece u Litvi, kao što su to napravila i sa svojim imenima, i da to isto naprave s njihovim pozdravom. Tu ideju smo iskoristili i izradili veliki poster kao

pozdravni poster u našem sljedećem javljanju. Na njemu je bio pozdrav na litvanskom, hrvatskom i engleskom (labas draugai – bok prijatelji – hello friends) i imena sve djece koja su nam se predstavila u prvom javljanju.

Drugi prst – Ja i moja obitelj

U drugom prstu djeca su obogaćivala svoja znanja i iskustva o vlastitoj obitelji, predstavljala sebe i svoju obitelj, upoznavala u kakvim obiteljima žive druga djeca. Djeca su spoznavala da postoje različiti oblici obitelji (obitelji s jednim, dvoje ili više djece, obitelji s jednim roditeljem, obitelji čiji su roditelji rastavljeni...). U drugom prstu roditelji su imali priliku još aktivnije i neposrednije uključiti se u sam odgojno-obrazovni proces. Dogovorili smo se da roditelji zajedno sa svojim djetetom kod kuće izrade poster o svojoj obitelji. Poster se sastojao od tri dijela koja su pomogla djeci da u grupi pred svima, a kasnije i djeci i odgajateljicama iz Litve, predstave svoju obitelj. Prvi dio uključivao je fotografiju obitelji s imenima članova obitelji, a dijete je trebalo pokazujući svakog člana obitelji to popratiti i govorom (na hrvatskom, a tko je želio i na engleskom). U drugom dijelu svaki član obitelji trebao se sam nacrtati, što smo kasnije iskoristili za razgovor o različitostima (svatko crta na svoj način, svatko vidi drukčije i crta onako kako zna, u skladu sa svojim mogućnostima i sposobnostima). Ispod crteža moglo se napisati koliko tko ima godina, što je po zanimanju ili nešto što je specifično za pojedinog člana obitelji. Treći dio uključivao je crtež ili fotografiju obitelji u omiljenim zajedničkim aktivnostima. Dijete je uz pomoć tog dijela moglo ispričati što to njegova obitelj najviše voli raditi zajedno. Kako bi koje dijete donijelo poster u vrtić, tako ga je imalo i prilike predstaviti pred cijelom grupom. Poster su bili stalno izvješeni u različitim centrima, pa su djeca svakodnevno pred njima zastajkivala, gledala ih, komentirala, ispitivala, te tako i kroz međusobne interakcije spoznavala i uočavala bogatstvo sličnosti i različitosti među

Razgovor s prijateljima

U skupini tijekom javljanja

pojednim obiteljima. S obzirom na to da su djeca prilikom svojih izlaganja pričala i o tome što im i gdje roditelji rade, predložili smo roditeljima da se uključe u projekt i naš kurikulum obogate predstavljanjem vlastitog zanimanja. I tu se uočila velika raznolikost. Roditelji koji su imali mogućnost doći i predstaviti svoje zanimanje, shvatili su to vrlo ozbiljno te su svoje predstavljajnje sami osmislili, pripremili i prilagodili djeci. Tako je jedan roditelj koji je trener *inline hokeja* donio svu opremu te djeci pokazao i praktične stvari – od opreme pa do stvarne igre. Ispostavilo se da je i on sam igrao utakmice, i to baš u Kaunasu, u Litvi, te nam je mogao prenijeti i osobna iskustva vezana uz taj grad i ljude. Drugi roditelj, pilot, proveo je vođenu fantaziju putovanja avionom u Litvu. Treći nije prezentirao svoje zanimanje nego svoj hobi i ono što voli biti u svoje slobodno vrijeme – biker.

U drugom javljanju djeca iz Litve su uz pomoć fotografija predstavila svoje obitelji. Pokazala su nam i postere na kojima je pisalo kako se zove koji član obitelji te smo čitali napisano. Djeca su uočila da se 'mama' isto kaže i u Litvi i u Hrvatskoj, a da imenice za pojedine članove obitelji počinju istim

Više o samom Projektu možete pogledati na internetskoj stranici:
<http://www.sayhellototheworld.eu/si>
 (Say hello to the world - Pomahajmo v svet)

slovom (mama-mama, tata- tètis, brat-brolis, sestra-sesuo). Djeca su nakon ovog javljanja iznosila svoja mišljenja i impresije, a kasnije crtala to u svoje dnevnik putovanja.

Treći prst – Ja i moj vrtić

U trećem prstu djeca su upoznavala svoj i partnerski vrtić. Iako su smjernice bile da djeca predstave svoje fizičko okruženje, za to nisu pokazivali osobit interes. Vrijednost projekta upravo je u tome da postoji određena struktura, ali i fleksibilnost u samom tijeku 'provođenja' projekta. Naglasak je na dječjem interesu, njihovoj inicijativi i idejama. Govoreći o vrtiću, djeca su najčešće iznosila što je njima najvažnije i zašto vole ili ne vole vrtić. Došli smo do zaključka da su i tu djeca vrlo različita. Nacrtala su i napisala čega se ili s kim najviše vole igrati u vrtiću i izradila veliki poster koji smo svakodnevno komentirali i nadopunjavali. Djecu smo motivirale i da iznose svoje mišljenje o tome tko je sve važan za njihov vrtićki život i koja je pojedina uloga svake osobe uključene u njihov odgoj i obrazovanje. Kad smo se dotkli toga što djeca znaju o djelatnicima u vrtiću, shvatili smo da imaju svoja mišljenja – ali smo prikupili vrlo malo izjava. To nam je bio poticaj da stručne suradnike u vrtiću malo bolje upoznamo te smo u posjet našoj grupi pozvali ravnateljicu, pedagoginju i zdravstvenu voditeljicu. Nakon njihovih posjeta izjave djece su bile bogatije i opširnije.

Četvrti i peti prst – Ja i moj grad, ja i moja država

Raspravljajući o svakoj od ove dvije teme, došli smo do zaključka da imaju dosta poveznica te se javila ideja da ih objedinimo i predstavimo u jednom javljanju. Najvažnije nam je bilo da djeca imaju neposredni doživljaj grada i države u kojoj žive. Tako smo organizirali zajednički obilazak Grada Zagreba s naglaskom na posebnostima i znamenitostima grada. I ovdje su roditelji odigrali značajnu ulogu jer je nakon obilaska svaka obitelj izabrala jednu znamenitost te o njoj izradila poster. Taj poster je njihovo dijete predstavilo prvo svoj djeci u grupi, a onda i djeci i stručnjacima partnerskog vrtića u Kaunasu. Proveo smo puno aktivnosti vezanih uz ovu temu, a izdvojile bismo interese djece za suvenire, grbove, zastave, himnu – kako našeg grada i države, tako i za grad i državu partnerskog vrtića.

Častan naziv 'Tolerantan vrtić'

Nakon svih napisanih evaluacija i dokumentacije koju smo kontinuirano stavljali u 'My hello' aplikaciju, stručni tim FINI zavoda Radeče dodijelio je Dječjem vrtiću Malešnica častan naziv *Tolerantan vrtić*. Ciljevi projekta su postignuti, a ono što je za sve nas značilo ovaj projekt zapravo je teško opisati riječima. I za kraj, što reći nego da se svi veselimo našem idućem putovanju i upoznavanju ljudi iz nekog drugog mjesta, iz neke druge države, na ovom našem divnom planetu.

istražujemo i stvaramo